22. Выберыце назоўнікі, якія напішаце праз злучок.

1) хлапчукі(гарэзы); 2) конь(скакун); 3) Свіцязь(возера).

А) усе назоўнікі. **Б)** няма такіх назоўнікаў. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

---

23. У якіх словах на месцы пропуску напішаце літару ***я***?

1) лі..на; 2) энтузі..зм; 3) і..рархія; 4) рэкві..м.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма такіх слоў. **В)** у 1, 2. **Г)** у 2, 3. **Д)** у 3, 4.

---

24. Выберыце сказ(-ы), у якім(-іх) правільна пастаўлены знакі прыпынку.

1. Ігнату заставалася цяпер ісці, куды вочы глядзяць.

2. Шапацела дзяўчыне штосьці лістота, ды слоў чамусьці не гаварыла.

3. Шумныя воды – адзнака прадвесня павольна кіруюцца ў новае рэчышча.

А) усе сказы. **Б)** няма такіх сказаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2. **Д)** 3.

---

25. Хто з вядомых мастакоў слова і ў якім творы напісаў: *“Музыка нашых лясоў мілагучнасцю строгай вуху і сэрцу мілей за літаўры і ліру”*?

А) Я. Баршчэўскі “Белая Сарока”. **Б)** К. Веранiцын “Тарас на Парнасе”.

В) М. Гусоўскі “Песня пра зубра”. **Г)** А. Міцкевіч “Свяцязянка”.

Д) “Слова пра паход Ігаравы”.

---

26. Узор са шкла рознага колеру (у вокнах, дзвярах) – гэта … .

А) грым. **Б)** грыф. **В)** эскіз. **Г)** вітраж. **Д)** вітрына.

---

27. Дадзены літаратурныя тэрміны: *1) іронія; 2) гумар; 3) сатыра; 4) алегорыя; 5) рэмарка.* Якому тэрміну адпавядае значэнне *‘паказ якой-небудзь з’явы ў смешным, камічным выглядзе, калі пры гэтым знешне камічная трактоўка спалучаецца з унутранай сур’ёзнасцю’*?

А) 1. **Б)** 2. **В)** 3. **Г)** 4. **Д)** 5.

---

28. Нацыянальная бібліятэка Беларусі мае непаўторны дызайн. У яе кнігасховішчах змяшчаецца вялікая колькасць кніг і рукапісаў, з якімі можна папрацаваць у чытальных залах. А колькі паверхаў у бібліятэцы?

А) 15. **Б)** 19. **В)** 21. **Г)** 23. **Д)** 25.

---

29. Закончыце выраз.

Ад’ектывацыя – гэта пераход іншых часін мовы ў … .

А) у назоўнікі. **Б)** у дзеясловы. **В)** у прыметнікі. **Г)** у займеннікі. **Д)** у прыслоўі.

---

30. У якім годзе Купалаўскі тэатр атрымаў імя ў гонар паэта Янкі Купалы?

А) у 1942 годзе. **Б)** у 1944 годзе. **В)** у 1947 годзе.

Г) у 1952 годзе. **Д)** у 1957 годзе.

Арганізатар гульні-конкурсу «Буслік» –
Грамадскае аб’яднанне «Беларуская асацыяцыя «Конкурс»
220045, г. Мінск, вул. Яна Чачота, 16 тэл. (017) 375 66 17, 375 36 23
e-mail: info@bakonkurs.by https://bakonkurs.by/ https://конкурс.бел/

КОНКУРС

Унітарнае прадпрыемства «Выдавецкі цэнтр БА «Конкурс». Заказ 4. Тыраж 9750 экз. 2021 г.

Гульня-конкурс па беларускай мове і літаратуры

«БУСЛІК-2021»

Чацвер, 18 лютага 2021 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- за няправільны адказ аднімаецца чвэрць балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- максімальная колькасць балаў, якой ацэньваецца заданне конкурсу, – 150, аднак аўтары задання не прадугледжваюць яго поўнага выканання ўдзельнікамі; у заданне гульні-конкурсу ўключаны пытанні, веды пра якія не прадугледжаны школьнай праграмай;
- карыстацца даведнікамі, падручнікамі, слоўнікамі, іншымі пісьмовымі або друкаванымі матэрыяламі, электроннымі сродкамі інфармацыі і сувязі забараняецца; не дазваляецца таксама абменьвацца інфармацыяй з іншымі ўдзельнікамі і задаваць пытанні настаўніку; ручка, чарнавік, картка і заданне – гэта ўсё, што патрэбна мець удзельніку;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем і чарнавік удзельнік забірае з сабой і захоўвае іх да падвядзення канчатковых вынікаў;
- вынікі ўдзельнікаў размяшчаюцца на сайце https://bakonkurs.by/ праз 1–1,5 месяцы пасля правядзення конкурсу.

Заданне для вучняў 9 класа

1. Здаўна ў народзе можна пачуць:

1. Лепш недагаварыць, чым … .	*а) рабі;*
2. Менш гавары – больш … .	*б) шкодзіць;*
3. Слухаць добрай рады не … .	*в) перагаварыць.*

Якія дзеясловы прапушчаны?

А) 1-а, 2-б, 3-в. **Б)** 1-б, 2-а, 3-в. **В)** 1-б, 2-в, 3-а.

Г) 1-в, 2-б, 3-а. **Д)** 1-в, 2-а, 3-б.

Вось сонца ўстае пакрысе,
І лугу крыштальная ваза
Зайграла ў світальнай расе
Рубінам,
Сапфірам,
Алмазам.

2. Колькі разоў сустракаецца апошні гук назоўніка ***град*** у словах вершаваных радкоў В. Гардзея?

А) 0. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

---

3. Якія назоўнікі прапушчаны ва ўстойлівых выразах?

1) белы як … ; 2) моцны як … ; 3) лёгкі як …; 4) патрэбны як … .

а) пярына; б) палатно; в) паветра; г) дуб.

А) 1-а, 2-б, 3-в, 4-г. **Б)** 1-б, 2-г, 3-а, 4-в. **В)** 1-в, 2-а, 3-г, 4-б.

Г) 1-г, 2-в, 3-б, 4-а. **Д)** 1-в, 2-г, 3-б, 4-а.

4. Выберыце з прапанаваных прыклады, у якіх правільна ўжыты займеннікі:

1) думаць пра сябе; 2) з'еў нішто кіслае; 3) нікому не сказаў; 4) дзякую цябе.

А) усе прыклады. **Б)** няма такіх прыкладаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 3. **Д)** 2, 4.

---

5. У залежнасці ад ступені звязнасці кампанентаў словазлучэнні падзяляюцца на сінтаксічна свабодныя і сінтаксічна несвабодныя (звязаныя). Вызначце з прапанаваных сказ, у якім ёсць сінтаксічна несвабоднае словазлучэнне.

1. На цёмным небе свецяцца зоркі.

2. У класе было дванаццаць хлопчыкаў.

3. Пасля заняткаў пайшлі ў музей.

А) усе сказы. **Б)** няма такіх сказаў. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

---

6. Выберыце правільныя варыянты. *Паводле адносін выказвання да рэчаіснасці вылучаюцца такія тыпы сказаў, як … .*

1) простыя сказы; 2) складаныя сказы; 3) сцвярджальныя сказы;

4) адмоўныя сказы; 5) апавядальныя сказы; 6) пабуджальныя сказы.

А) усе варыянты. **Б)** няма такіх варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 3, 4. **Д)** 5, 6.

---

7. Выберыце правільна ўтвораныя словазлучэнні.

1) рыначная кан'енктура; 2) рыначная кан'юнктура; 3) навуковы тракт;

4) навуковы трактат; 5) міжнародны форум; 6) міжнародны кворум.

А) усе словазлучэнні. **Б)** няма правільна ўтвораных словазлучэнняў.
В) усе словазлучэнні, акрамя 3. **Г)** 1, 3, 6. **Д)** 2, 4, 5.

---

8. У якім сказе з дадзеных на месцы пропуску неабходна паставіць працяжнік?

1) Бабуля слухала_ прыплюшчыўшы вочы_ і толькі згаджалася.

2) Мядзведзь спыніўся ля канавы, а_ выбраўшы больш зручнае месца_ смела рушыў наперад.

3) Не шукаючы_ не знойдзеш.

А) ва ўсіх сказах. **Б)** няма такіх сказаў. **В)** у 1. **Г)** у 2. **Д)** у 3.

---

9. Вызначце правільна напісаныя дзеепрыметнікі.

1) напісанны; 2) пабеленны; 3) разгледжаны; 4) вывучаны.

А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных прыкладаў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

---

10. Вызначце тып дадзенага сказа.

Хай будуць сцежкі невядомы і гору і бядзе ў той дом, што мы завём бацькоўскім домам, што хатай матчынай завём (Р. Барадулін).

А) просты сказ. **Б)** складаназлучаны сказ.
В) складаназалежны сказ. **Г)** бяззлучнікавы складаны сказ.
Д) складаны сказ з рознымі відамі сувязі.

---

11. Выберыце толькі прыназоўнікі.

1) менавіта; 2) не глядзеў; 3) з-пад; 4) над.

А) усе прыназоўнікі. **Б)** няма прыназоўнікаў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

---

12. Ёсць лік 1000. Як правільна вымавіць?

А) [тыс'ача]. **Б)** [тыс'эча]. **В)** [тысача]. **Г)** [тышша]. **Д)** [тышча].

---

13. У якіх словах з дадзеных на месцы пропуску напішаце літару ***а***?

1) дж..мпер; 2) дж..нтэльмен; 3) дж..гіт; 4) дж..кузі; 5) дж..ла.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма такіх слоў. **В)** у 1, 2. **Г)** у 3, 4. **Д)** у 4, 5.

---

14. Дадзены сказ: *Цябе чакае ў госці лес,* ***напоены салодкім водарам кветак і ягад, гаркаватым пахам грыбоў****.* Выдзеленая частка сказа з'яўляецца … .

А) устаўной канструкцыяй. **Б)** параўнаннем. **В)** выказнікам.
Г) дзеепрыметным зваротам. **Д)** дзеепрыслоўным зваротам.

---

15. Якія словы з дадзеных напісаны правільна?

1) бульён; 2) карьер; 3) піяўка.

А) усе словы. **Б)** няма такіх слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

---

16. Уважліва прачытайце сказ: *З самага краю на лясных прагалах стаялі маладзенькія бярозкі, якія толькі-толькі выпускалі пахучыя лісточкі_ надаючы лесу асаблівую чароўнасць.* Які знак прыпынку неабходна паставіць на месцы пропуску?

А) знак прыпынку не ставіцца. **Б)** працяжнік. **В)** коску.
Г) двукроп'е. **Д)** кропку з коскай.

---

17. Выберыце з прапанаваных назоўнік, які мае значэнне *'ўласцівасць юнага'*.

1) юнацкасць; 2) юнацтва; 3) юнга; 4) юннат.

А) няма такога назоўніка. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

---

18. У якіх сказах неабходна на месцы пропуску паставіць коску?

1. Скошаная раніцай_ трава ўжо добра падвяла на сонцы.

2. На полі зямлю прабіла рунь_ абуджаная веснавым дажджом.

3. Здзіўленая_ яна вырашыла адразу ж разабрацца ў гэтай сітуацыі.

А) ва ўсіх сказах. **Б)** няма такіх сказаў. **В)** у 1, 2. **Г)** у 1, 3. **Д)** у 2, 3.

---

19. Дадзены рускія словы: *1) каблук; 2) камыш; 3) ступенька; 4) кролик.* Падбярыце беларускія адпаведнікі: *а) чарот; б) трус; в) абцас; г) прыступка.*

А) 1-а, 2-б, 3-в, 4-г. **Б)** 1-г, 2-в, 3-б, 4-а. **В)** 1-б, 2-г, 3-а, 4-в.
Г) 1-б, 2-в, 3-а, 4-г. **Д)** 1-в, 2-а, 3-г, 4-б.

---

20. Вызначце разрад займеннікаў ***іншы, кожны, самы***.

А) асабовыя. **Б)** прыналежныя. **В)** указальныя.
Г) азначальныя. **Д)** адносныя.

---

21. У якіх словах з прапанаваных на месцы пропуску напішаце літару ***в***?

1) за..очны; 2) кара..ул; 3) Радзі..онаў; 4) ..узлы.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма такіх слоў. **В)** у 1, 2. **Г)** у 2, 3. **Д)** у 3, 4.